

Ideeënbron **kenniscluster**
mei 2009

inhoud

- Uitgangspunten
- Visie
- Transacties
- Relaties

- Focus op
 - plein
 - bibliotheek
 - erfgoed
 - historische kelders
 - lesfaciliteiten

De werktitel 'kenniscluster' lijkt misschien prozaïsch. Wie beter kijkt, ontdekt dat de titel eigenlijk heel goed de lading dekt. Cluster betekent ook wel 'complex', 'groep' of 'geheel'. En dat beschrijft precies de facetten van het nieuwe gebouw. Het wordt een complex waarin een groep een plek krijgt. Samen vormen ze een geheel. Het is een complex geheel dat zich als één groep zal gaan vormen. Het is een complexe groep die samen een cluster van diensten aanbiedt. De werktitel is dus eigenlijk helemaal van nu, van de netwerksamenleving, de kenniseconomie en die van we nieuwe wereld waarin web 2.0 niet eens meer zo nieuw lijkt.

De visie die we voor het gebouw neerleggen sluit aan op deze algemene trend: samenwerken, dynamiek, openheid en uitwisseling, co-creatie, innovatie en grensoverschrijdende concepten. We stellen interactie centraal. Hoe? Dat lees je in dit stuk. We willen hiermee een inspiratiebron aanboren voor de vormgeving van het gebouw en de organisaties die erin gaan samenwerken. We willen laten zien en beleven hoe gebruikers zich geprikkeld voelen om grensoverschrijdend te leren, te zien, te werken en te ontmoeten.

Het kenniscluster opent zijn deuren en zijn armen voor iedereen. Dat wil zeggen dat het gastvrij is naar mensen die toevallig binnenlopen en er (nog!) niets specifiek te zoeken hebben (*de passanten*) én dat het zijn 'klanten' optimaal bedient.

- passanten worden als klanten behandeld, het kunnen bovendien betalende klanten worden.
- het centrum heeft als missie kennis delen, leren, informeren en inspireren en wil dat met een zo groot mogelijke groep delen.

Er is dan ook geen onderscheid in klantvriendelijkheid, noch in openstelling van de instellingen naar verschillende gebruikerstypen toe.

visie

dynamische bron

Wat biedt het kenniscluster zijn bezoekers? Dat gaan we in dit stuk voelbaar maken. Maar voor wie liever scant dan spit, hier een korte omschrijving. Het cluster is een bron; een veelzijdige en dynamische bron waaraan gebruikers zich laven en hun eigen bijdrage leveren. Het is een bron met vele eindgebruikers die door verschillende instellingen worden bediend. De instellingen zijn op te vatten als interfaces: (brede) scholen en onderwijsinstellingen, musea, bibliotheken en archief spelen een actieve rol in het aangeven, het ontsluiten en wegwijs maken van kennis, informatie en inspiratie. Het gebouw biedt de juiste context om deze ambities te kunnen vervullen. Het is zo ingericht dat gebruikers op allerlei verschillende manieren geprikkeld en verleid worden om te zich te ontwikkelen. Een bezoek verrast, wekt nieuwsgierigheid, wakkert een honger aan naar meer. Er is voor elk wat wils, en voor elke intensiteit wat te halen.

ontdekken

open en verrassend, met een stevig fundament

visie

Wil je alleen maar wat proeven? Dat kan. Kom je om je te verdiepen? Daar is ruimte voor. In het gebouw ligt verleiding op de loer, maar je kunt er ook erg doelgericht halen wat je zoekt. En wie niets zoekt, zal vaak toch wat vinden.... Het aanbod wordt op speelse en vraaggerichte manier ontsloten. Het gaat om de lol van kennis 'maken'. De eindgebruiker is een actieve deelnemer in dit proces.

Het cluster is open van karakter, en zoekt actieve samenwerking met omgeving. De omgeving, Arnhem en Gelderland, spelen een rol in het cluster. Het gebouw staat niet zomaar ergens, het heeft zijn roots in de stad - net als veel bezoekers. Ze hebben een gemeenschappelijk verleden: één van de bronnen die het cluster op aantrekkelijke manier wil ontsluiten. En een van de redenen waarom het cluster ook een belangrijke sociale functie krijgt in de stad Arnhem.

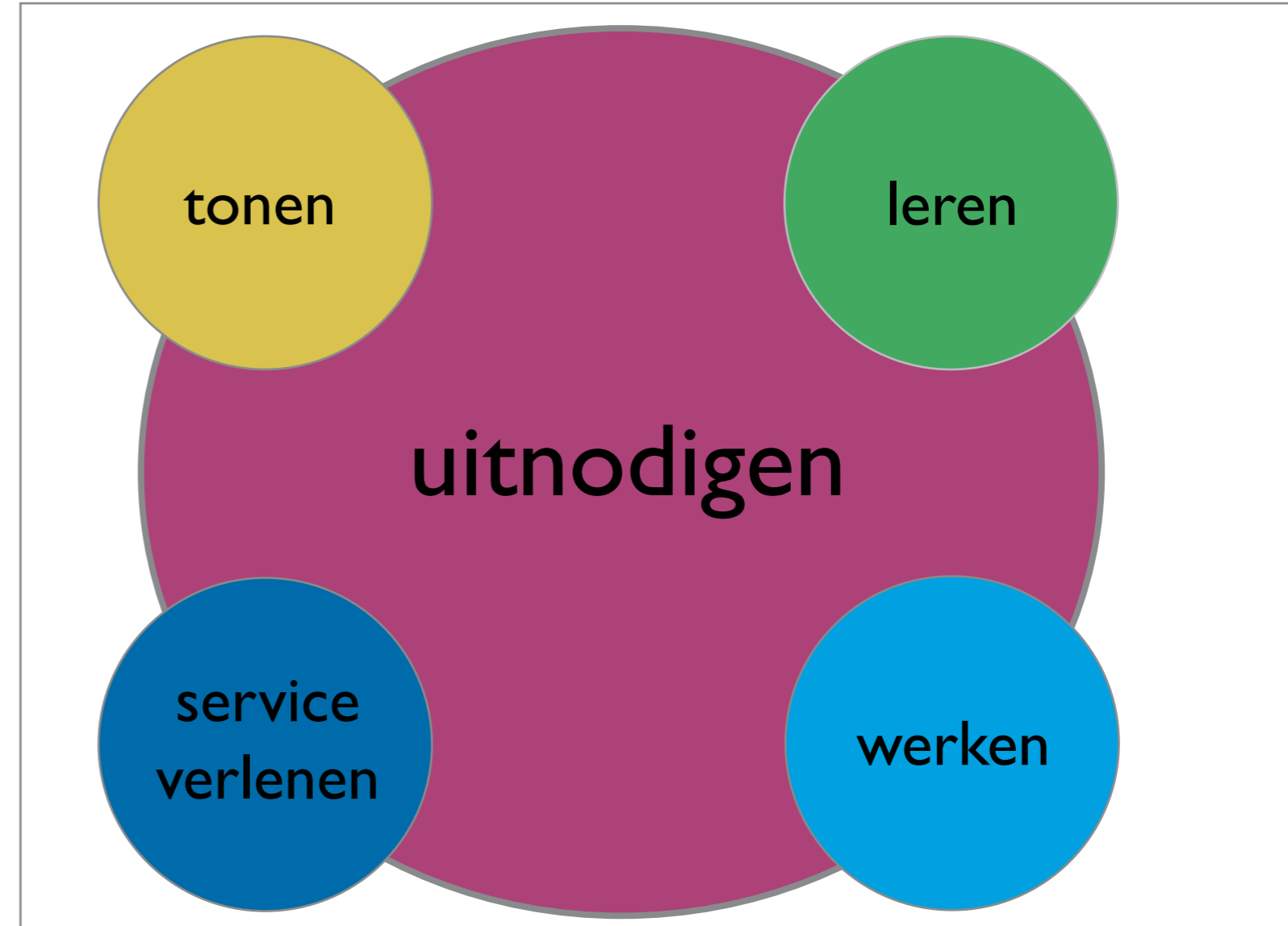

Interactie is het leidmotief van het gebouw: interactie tussen mensen, functies, plekken, programmering en activiteiten.

Het gebouw nodigt uit tot interactie.

Het gebouw is een verzameling interactie-momenten waarin iets wordt overgedragen in de brede zin van het woord.

Die interactie-momenten noemen we transacties.

Het gebouw is een verzameling transacties. De grote gemene deler van al die transacties is de uitnodiging tot interactie. Vervolgens zijn er wat specifiekere 'transactie-clusters' te benoemen die zich binnen die context afspelen: 'tonen', 'leren', 'service verlenen', 'werken'.

Deze transacties vormen de bouwstenen voor het ruimtelijk en functioneel ontwerp van het gebouw.

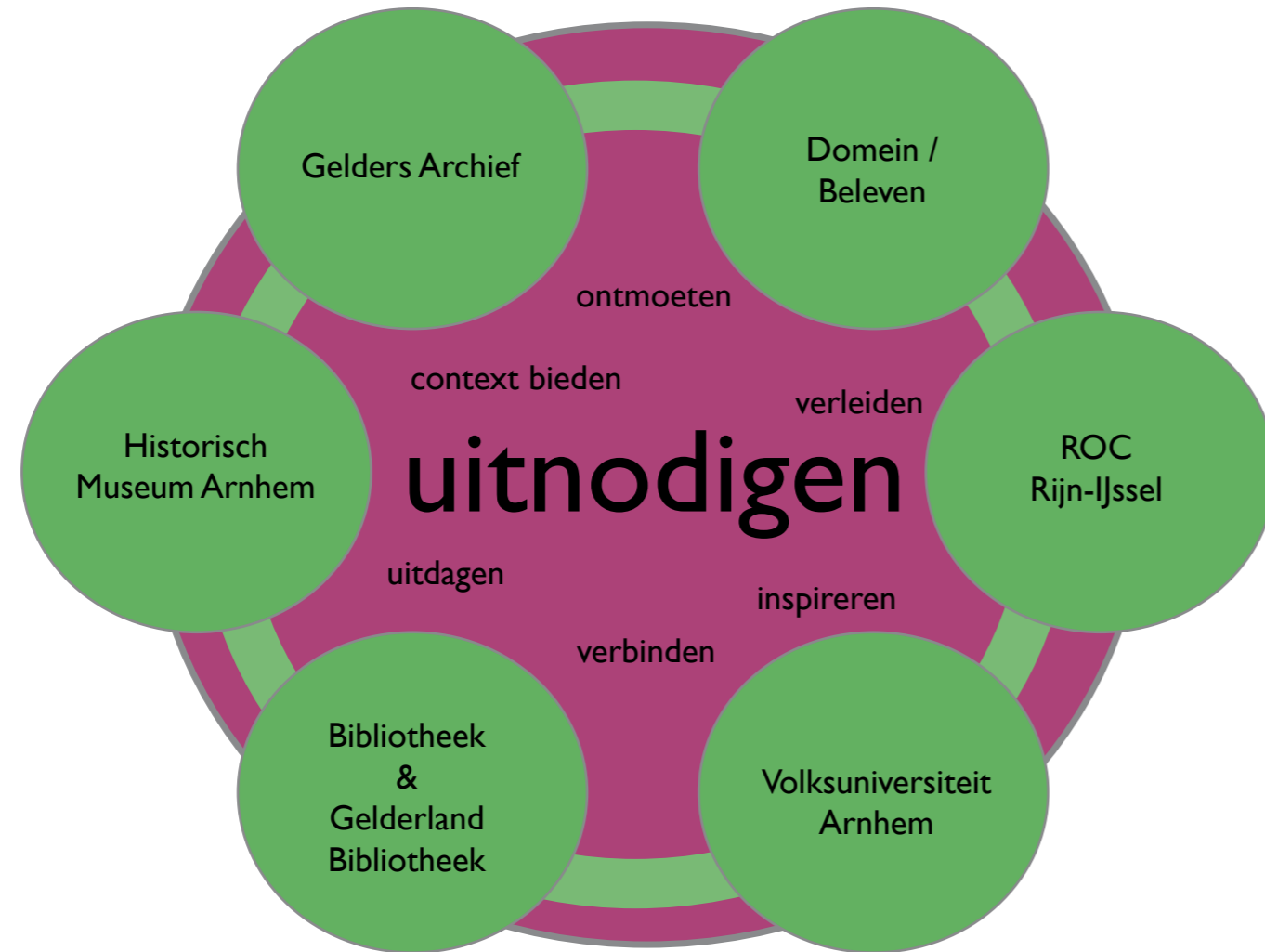
transactie I. uitnodigen

de gedeelde kern is de raison d'être van het kenniscluster

Alle instellingen verleiden, bieden ruimte voor ontmoeting en associaties, verbinden, inspireren en delen.

Dat is wat hen bindt, dat is de gedeelde kern.

Daarnaast hebben ze ook inhoudelijke overeenkomsten, en delen ze een maatschappelijke ambitie.

uitnodigen tot interactie

transactie I. uitnodigen

Uitnodigen =

een lachend gezicht, een open deur, een aantrekkelijk display, een rek boeken, een comfortabele zitplek of een intrigerend doorkijkje.

'Uitnodigen'

Context bieden > het kenniscluster biedt een context voor inspiratie en associatie. De kracht zit 'm in de som der delen die in het gebouw samenkomen.

Ontmoeten > gebruikers van verschillende pluimage ontmoeten elkaar, door interactie ontstaan nieuwe dingen.

Verleiden > inhoud, content en contact verleiden gebruikers om van nieuwe dingen te proeven.

Inspireren > de attractieve vorm en content vormen een inspiratiebron.

Verbinden > onderwerpen en mensen worden (associatief) met elkaar verbonden.

Uitdagen > het aanbod, het gebouw en de gebruikers dagen elkaar uit.

Uitnodigen is de grote gemene deler.

Dat wat voor-, van- en door iedereen is moet ruimtelijk centraal staan.

- Ontmoeting en verbinding vinden plaats op een centraal plein.
- Verleiding ligt in de loop.
- Inspiratie en associatie bevinden zich op **zichtlocaties**.

- Transacties met vooral 'uitnodigen' als doel:
- horeca
 - podium (het auditorium)
 - winkel
 - ontvangst- en orientatie krijgen een centrale plek.

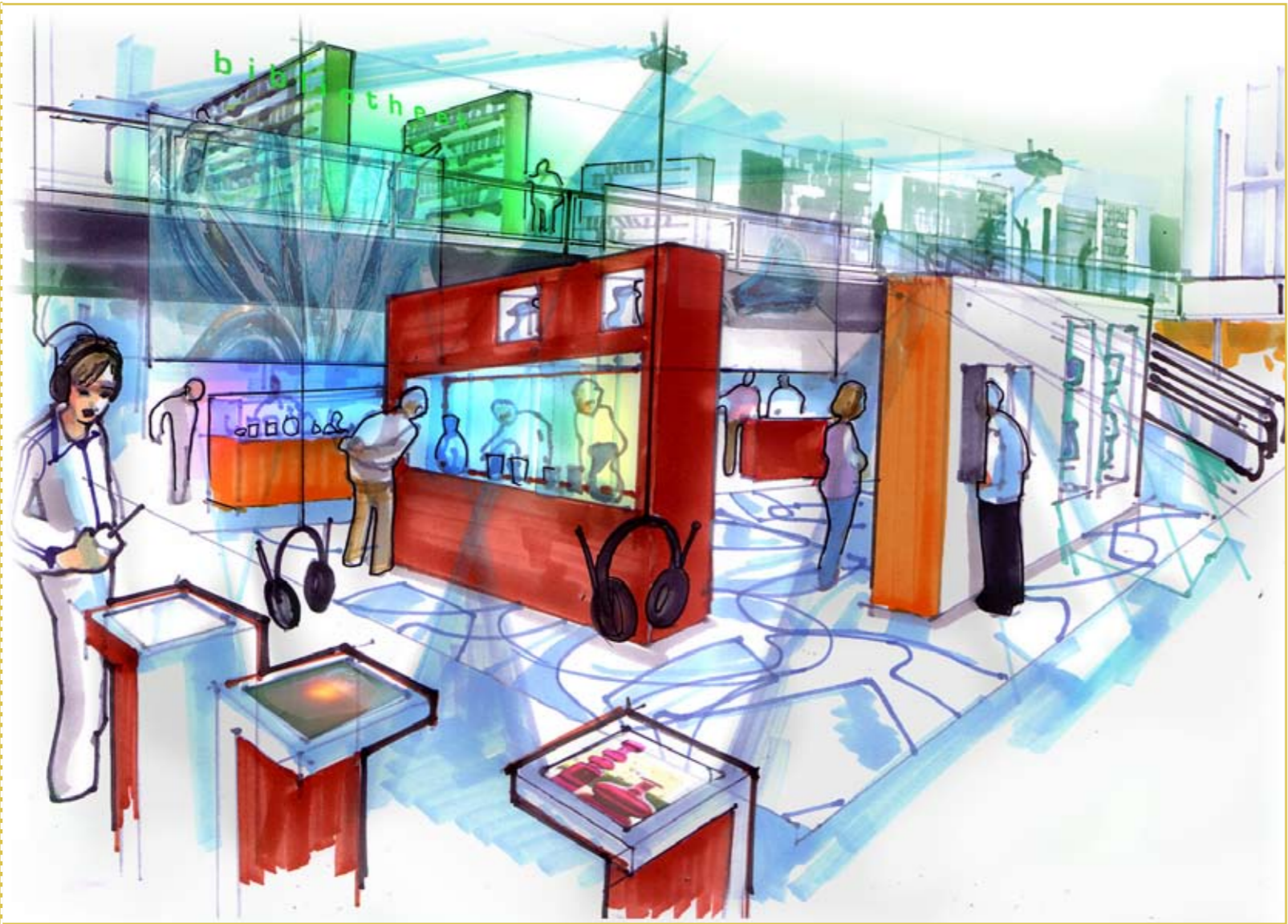
Tonen=

Tonen is laten zien en gezien worden, 'in the eye of the beholder', objectief én subjectief, naar buiten treden, toegankelijk maken, delen.

Content

- vaste of wisselende collectie
- objecten, showcases, voorstellingen of eindresultaten...

Tonen vraagt erom gezien te worden.

'Tonen'

Tentoonstellen > collectie uitstallen in mooie vitrines of opstellingen.

Ontsluiten > zichtbaar maken van collectie, doorzoekbaar maken.

Presenteren > dynamische, tijdelijke (evt.) audiovisuele of multimediale 'show'.

Partijen die iets te tonen hebben werken samen op dit gebied.

Tonen = dynamisch of statisch → flexibiliteit in vormen.

- tonen = uitnodiging tot interactie, inspiratie en verleiding.

multimediale displays

vaste expositie ruimte

hangruimte

2d/3d objecten

tonen

vitrine-kasten

dynamische opstellingen

interactieve presentaties

flexibele displays

Content moet goed toegankelijk zijn.

Presentaties bevinden zich in de loop, in verkeersruimtes en op onverwachte plekken.

Gemeenschappelijk gebruik

- ruimte
- verplaatsbare/dynamische- displays.

Leren =

een cursus volgen, leren van elkaar, experimenteren, kennis, competenties of vaardigheden ontwikkelen, learning by doing, zelfontplooiing, life long learning, inspiratie.....

'Leren'

Bestuderen > theorie vormt de basis.

Beoefenen > vaardigheden vormen de basis.

Ervaren > praktijk vormt de basis.

...individueel, in groepen of klassikaal

Lessituaties & momenten waarop diepe concentratie een vereiste is

versus

inspirerende afleiding.

Instellingen met een educatief / cursusaanbod werken samen op dit gebied. Ze gebruiken waar mogelijk dezelfde ruimte(s).

individueel

zelfstudieplek

leslokalen

leren

groeps-werkruimte

praktijkruimte

groep

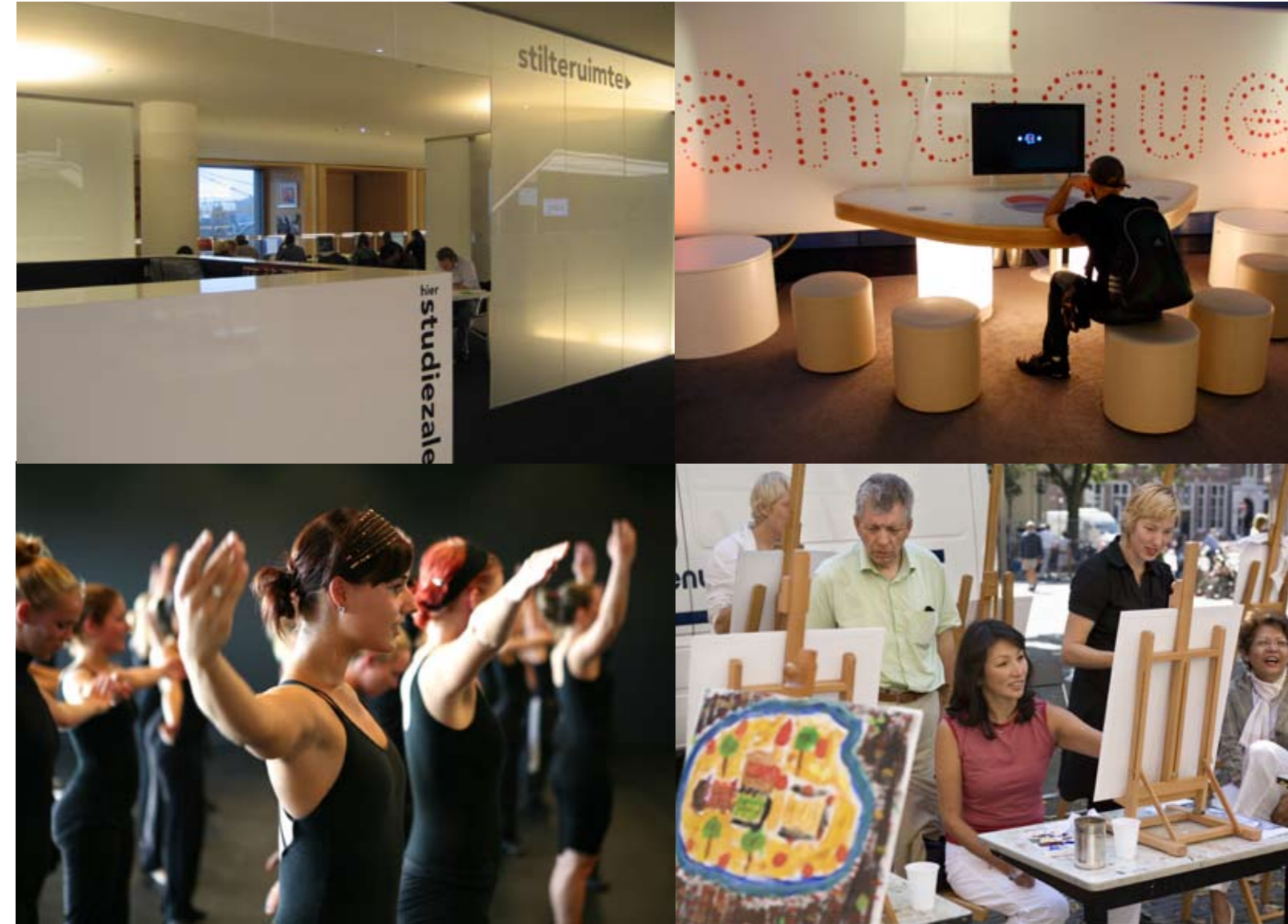

Leren is uitdagen, interactie → soms letterlijk in de kern van de ruimte.

Niet achter gesloten deuren maar in hart van het gebouw.

Sommige leersituaties kunnen overal plaatsvinden, andere vragen om meer rust of privacy.

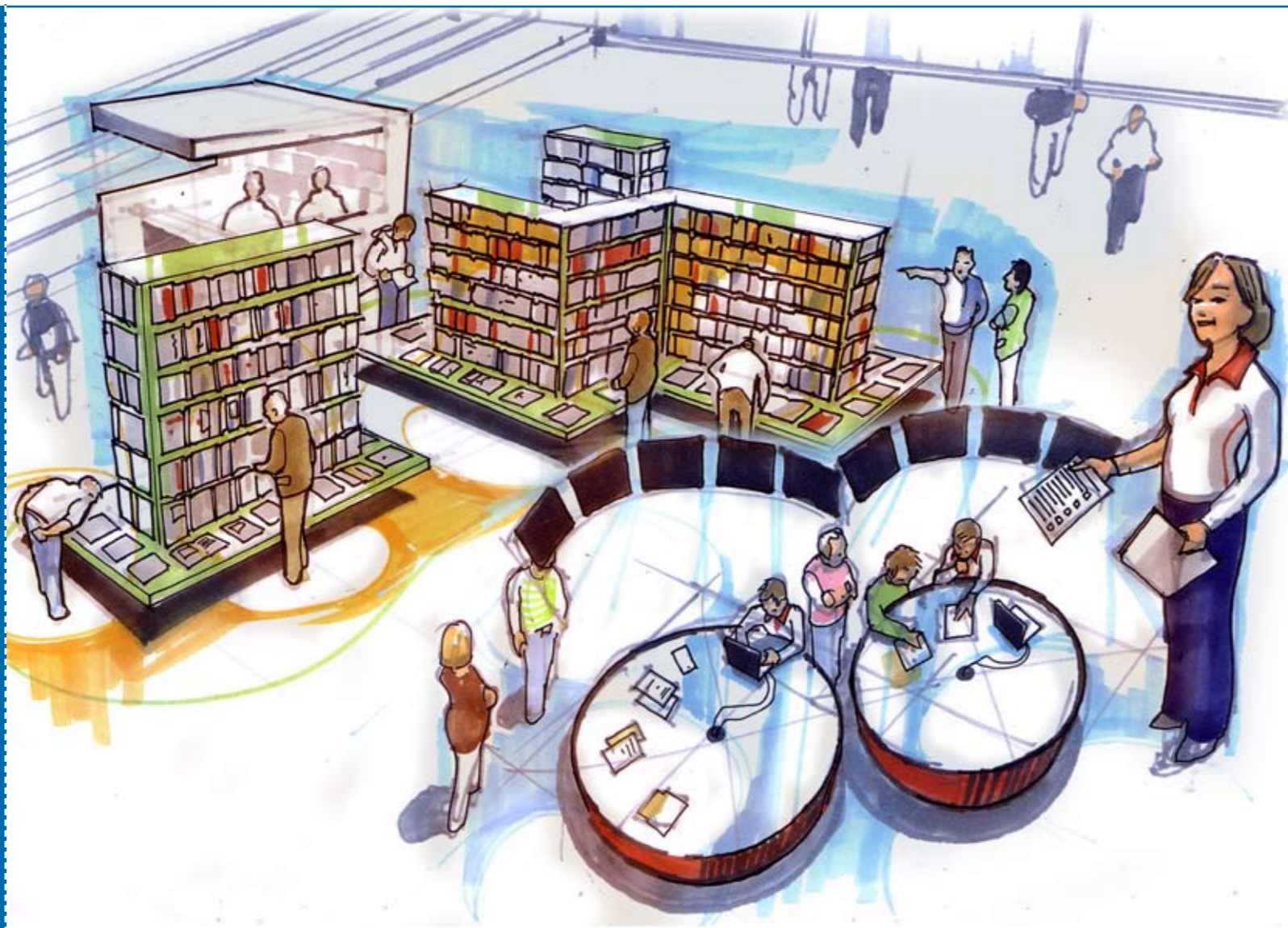
Het aanbod groeperen op basis van verschijningsvorm: doe-ruimte, groepsruimte, practicum of kader voor diep denkwerk.

Service =

een vraag beantwoorden, doorverwijzen, helpen, aanbieden, assisteren, zorgen dat, mogelijk maken.

Alle instellingen verlenen in meer of mindere mate service.

'Service'

Beheren > uitlenen en innemen, inschrijven.

Raadplegen > van expertise, inzien van documenten.

Informereren > het geven van (algemene) informatie, verwijzen naar, in contact brengen met.

Controleren > kaartverkoop, beheersing materialen en bezoekersstromen.

De instellingen werken samen in vier serviceclusters.

Ze gebruiken dezelfde faciliteiten en mogelijk hetzelfde personeel.

inschrijven betaalstations
 computers uitlenen
 hosts kasten
service verlenen
 balie inname en uitgifte
 in contact brengen
 adviseren poortjes
 experts

Vanwege de aard van de transactie, moeten service-ruimtes goed bereikbaar en vindbaar zijn.

Service = front-office functie van 'werken'.

Werken =

dat wat nodig is om het aanbod tot stand te brengen. Om de machine goed te laten lopen zijn ook werkzaamheden nodig die primair daarop gericht zijn.

'Werken'

Uitwerken > back-office werkzaamheden, individueel, achter het bureau.

Beheren > onderhoudstaken 'achter de schermen', bijv. collectiebeheer.

Vergaderen > back-office werkzaamheden in een groep, in een 'afgesloten ruimte'.

Lunchen > samen ervaringen uitwisselen.

(service verlenen: front-office activiteiten- ondergebracht bij service).

- Interactie en uitnodigen
- relevant als context
- noodzakelijk bijv. bij samenwerking rond gezamenlijke programmering
- minder belangrijk dan bij andere transacties

(service verlenen)

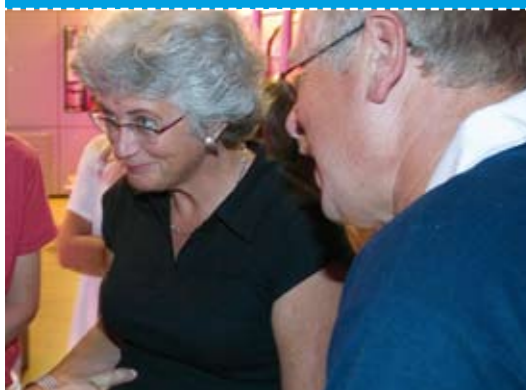
kantoorruimte

overlegruimtes

lunchruimtes **werken**

directieruimtes

facilitaire ruimtes

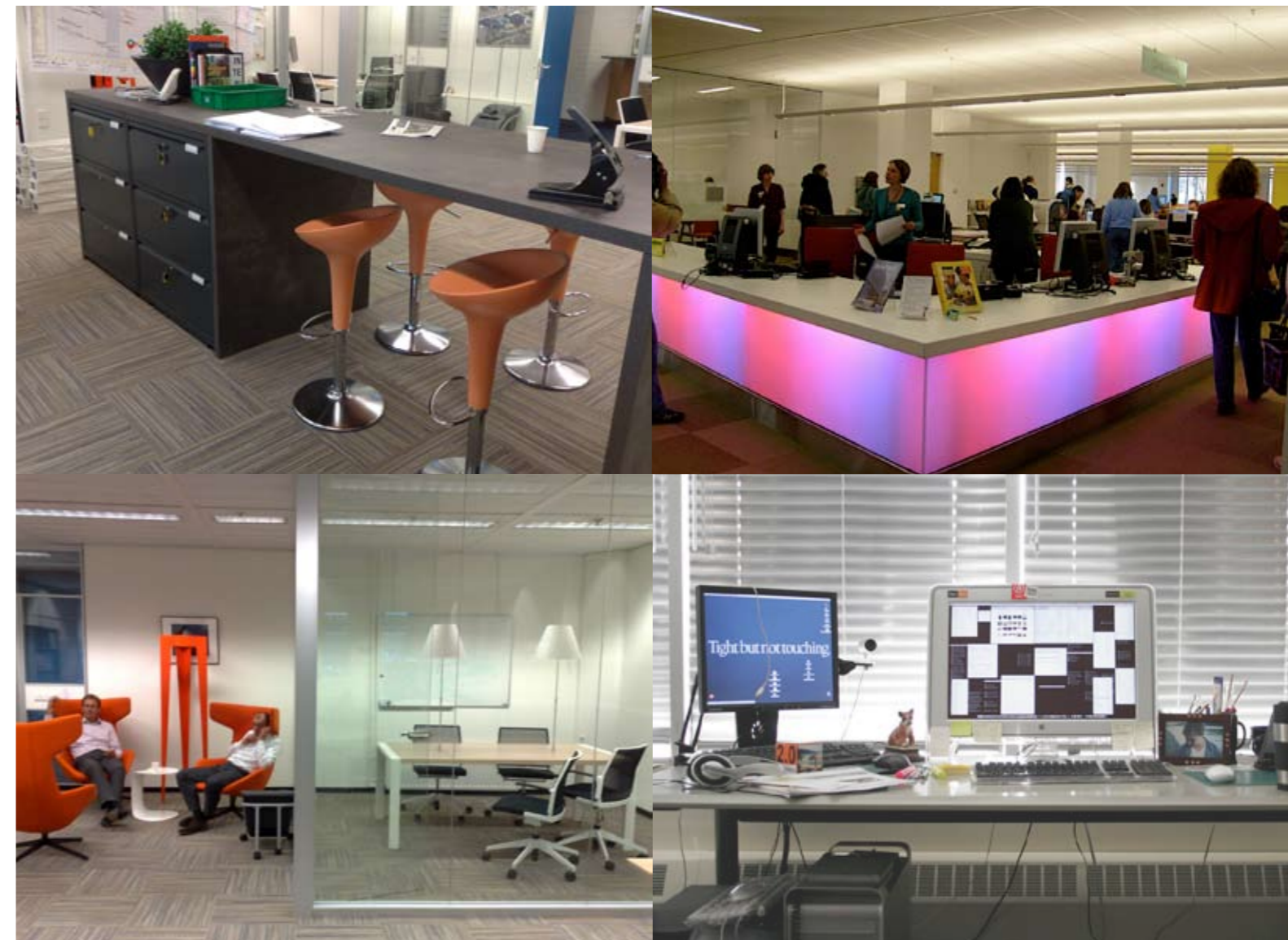

Werken kan zich aan de periferie afspelen, met 'zicht op' de context.

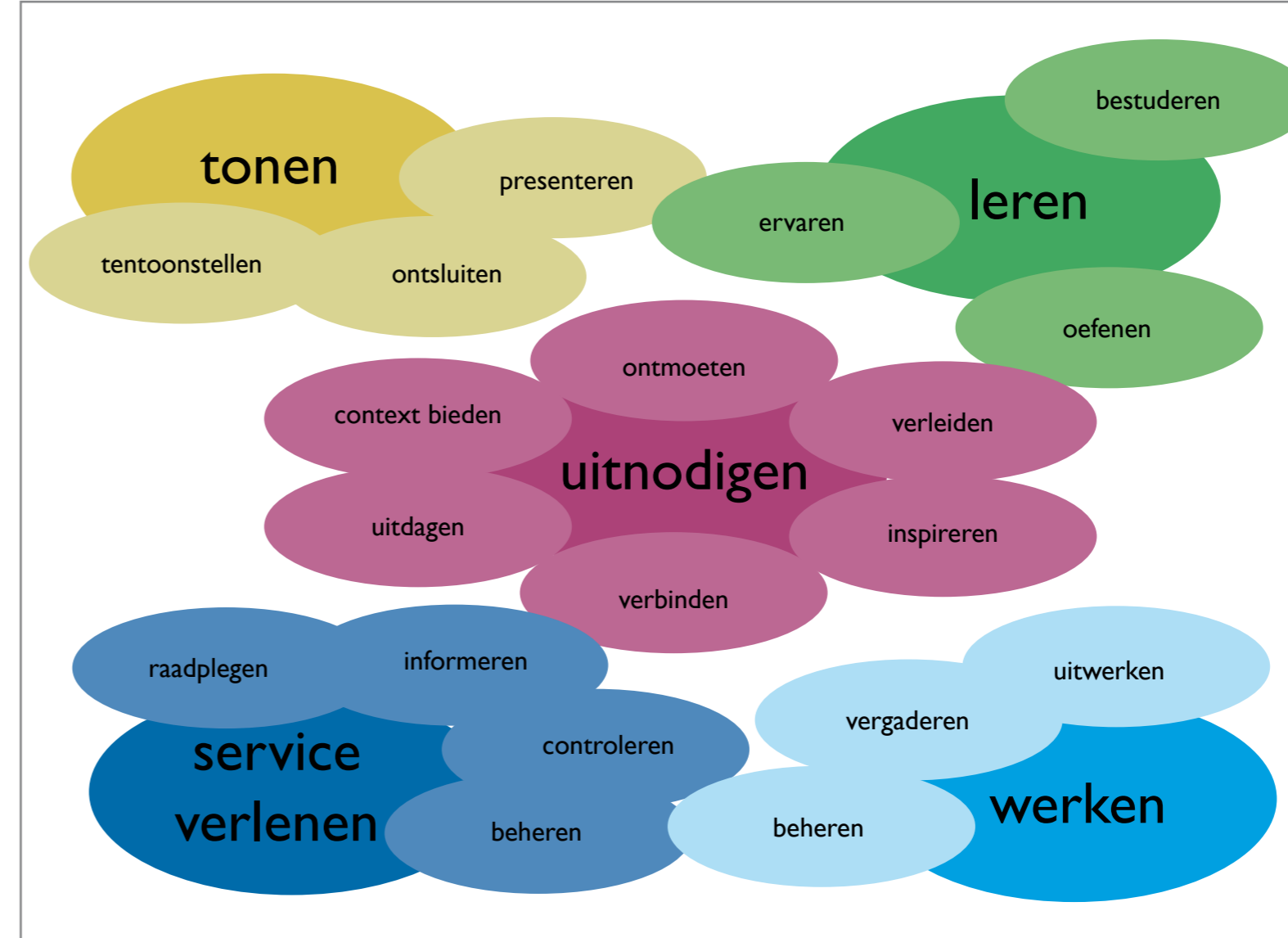
Frontoffice activiteiten zijn servicetransacties.

De back-office functies zijn geclusterd op:

- type ruimte
- mate van interactie

het gebouw is een verzameling transacties

Transacties en hun dimensies zijn op te vatten als clouds / wolken.

Al die wolken hangen met elkaar samen

De onderlinge relaties van transacties en dimensies bepalen de ruimtelijke uitwerking.

“There are no rules of architecture for a castle in the clouds.”

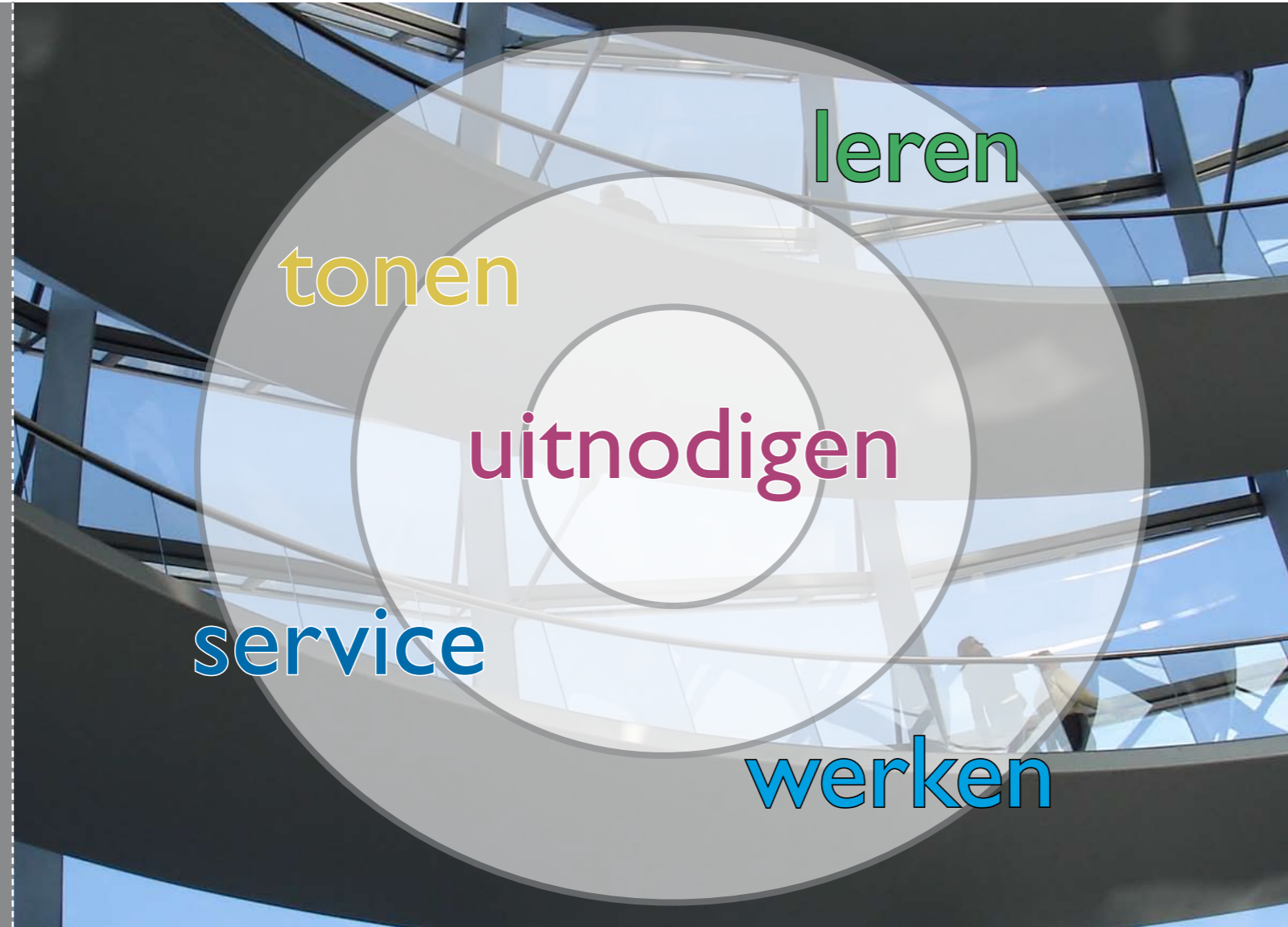
(Gilbert Chesterton)

Welke transacties horen waar thuis?
Welke moeten een centrale plek krijgen?

Centrum: in de loop, goed zichtbaar en bereikbaar en makkelijk toegankelijk.

Binnenring: in contact met het centrum, maar wat minder centraal.

Periferie: minder makkelijk te bereiken en daardoor rustiger.

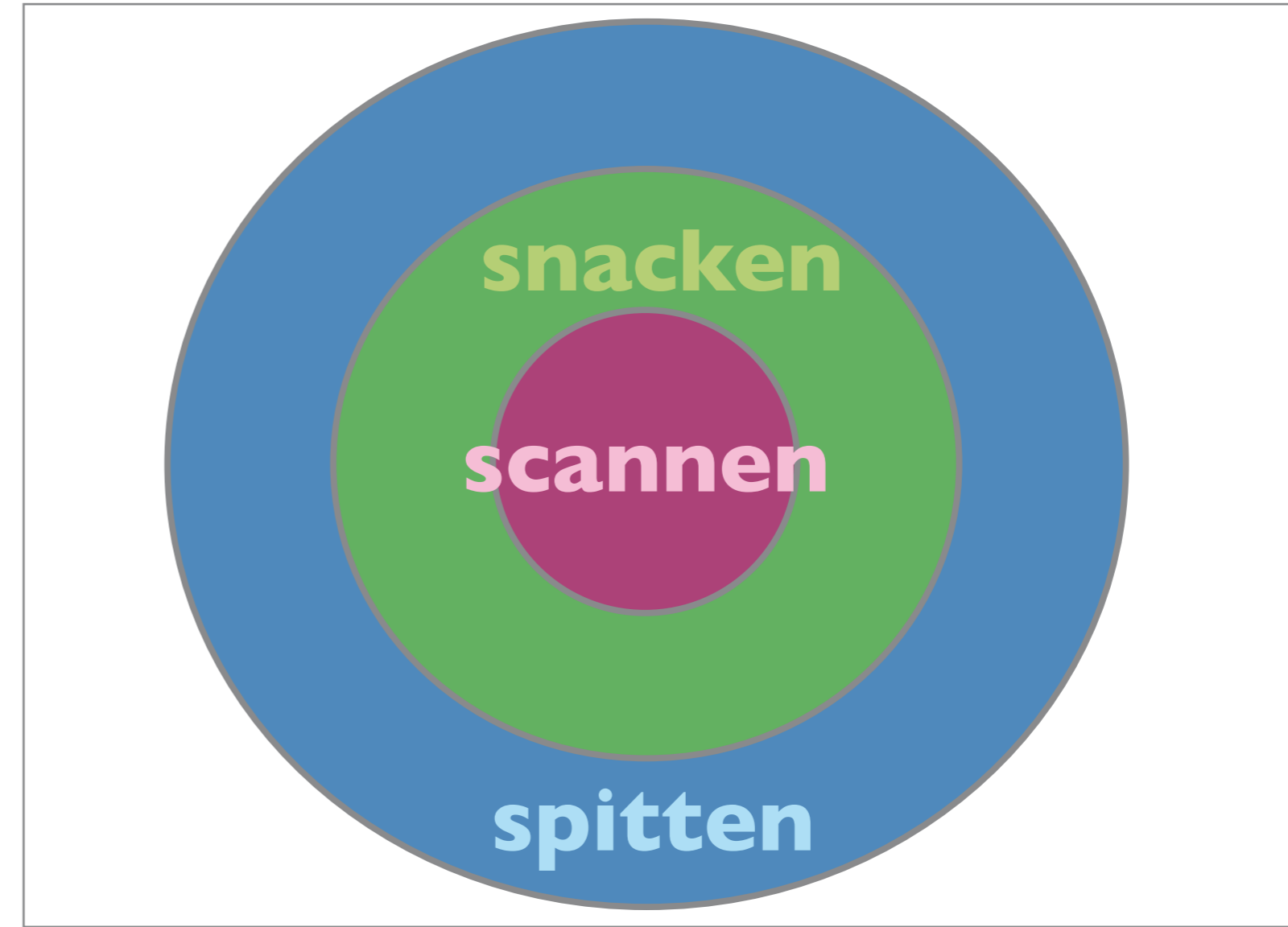
Bij de ruimtelijke en functionele uitwerking van het gebouw rekening houden met buien, behoefte of 'modus'.

'Scannen' > met open vizier, om de algemene nieuwsgierigheid te stillen, wat mee te pikken, om geprikkeld te worden of 'even een kijkje te nemen'.

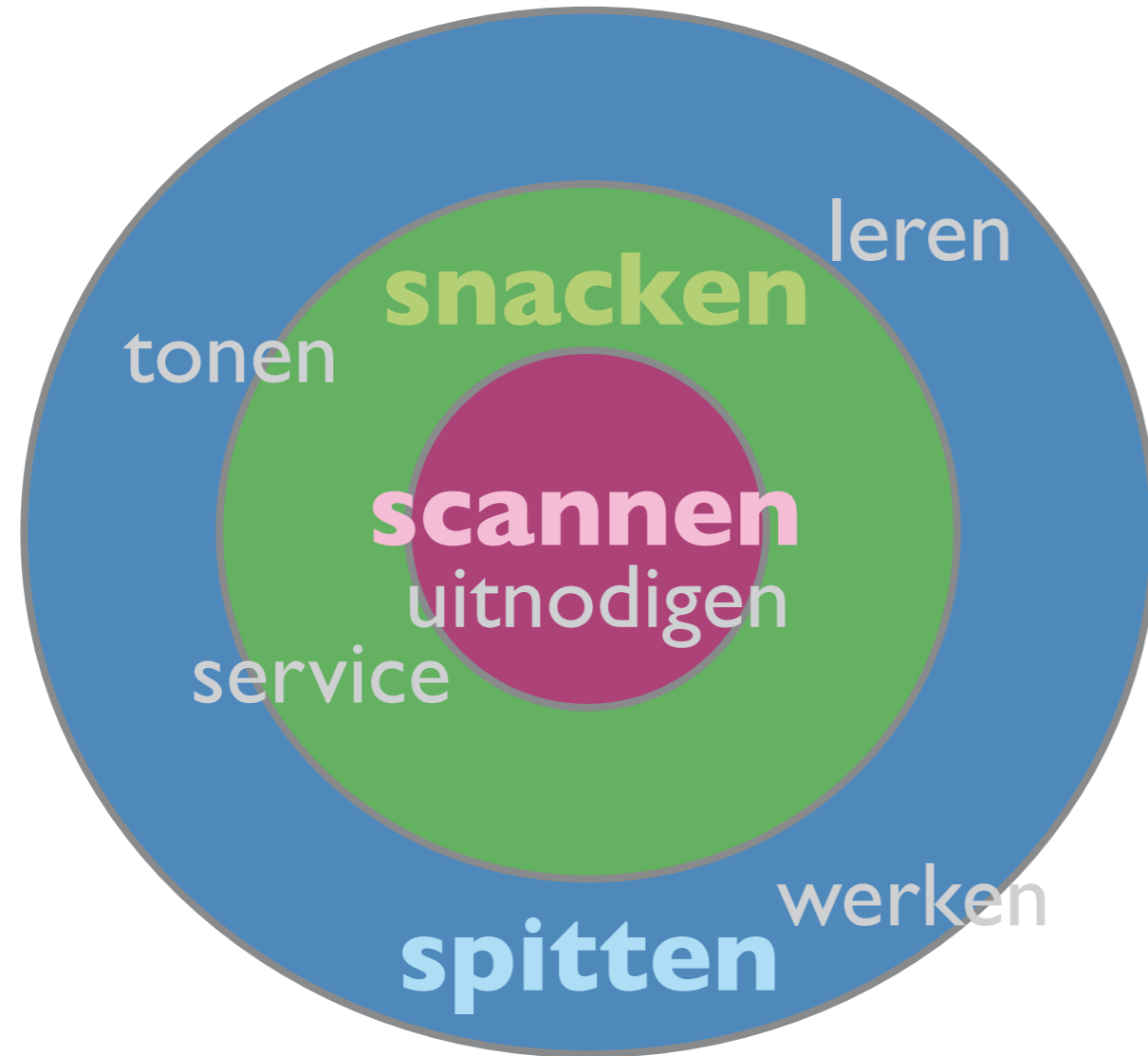
'Snacken' > met een (vaag) doel, om te proeven, 'even snel' iets mee te nemen of op te zoeken.

'Spitten' > doelgericht en geconcentreerd, voor verdieping.

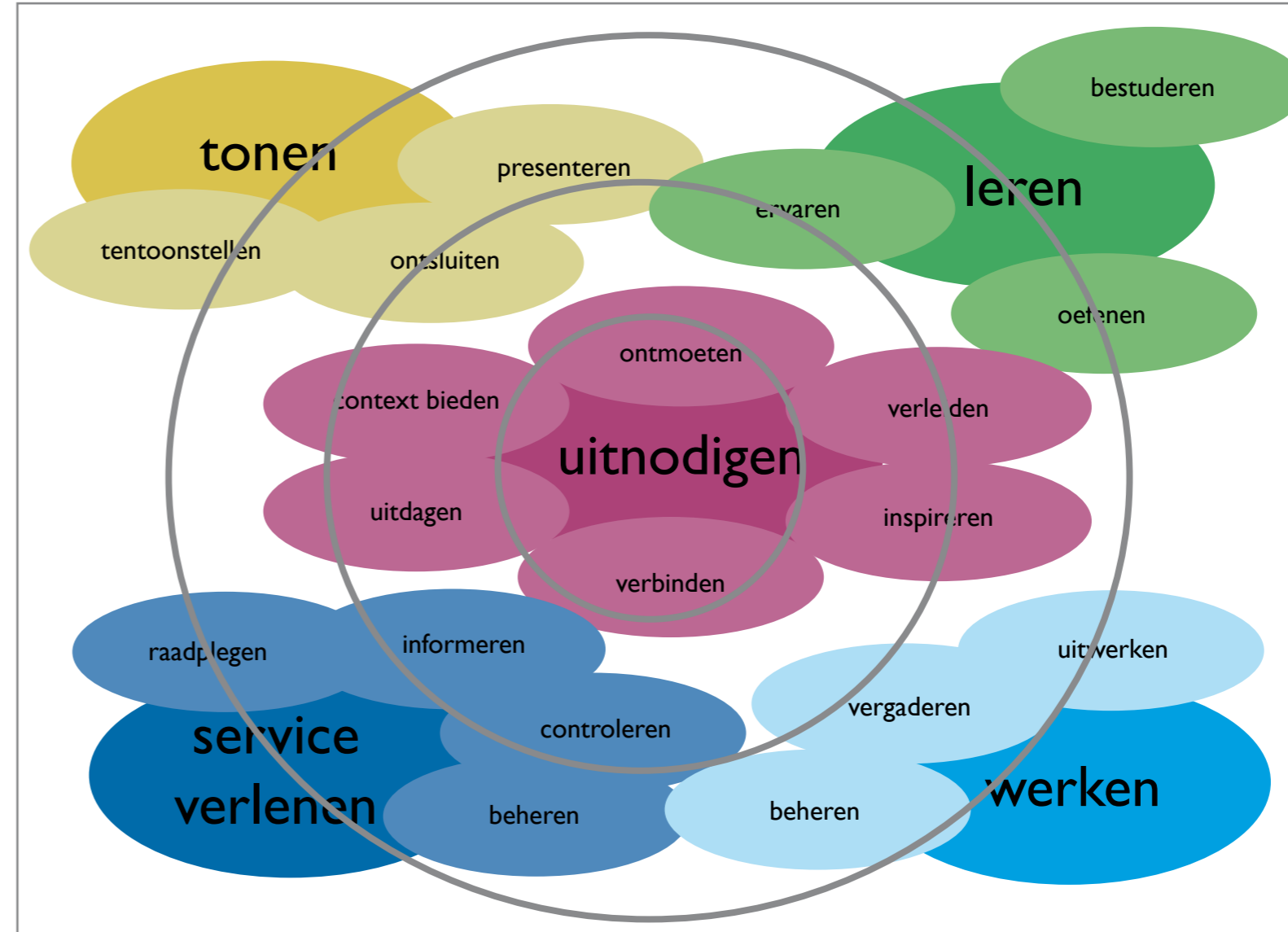
Transacties worden gekenmerkt door een verschillende mate van intensiteit.

Elke transactie heeft een natuurlijk zwaartepunt in het gebouw.

De dimensies van de transacties hebben een specifieke ligging ten opzichte van het zwaartepunt – en in gebouw.

relaties

verschijningsvormen x ligging

Sommige verschijningsvormen van transacties komen vaker voor in het gebouw:

tonen

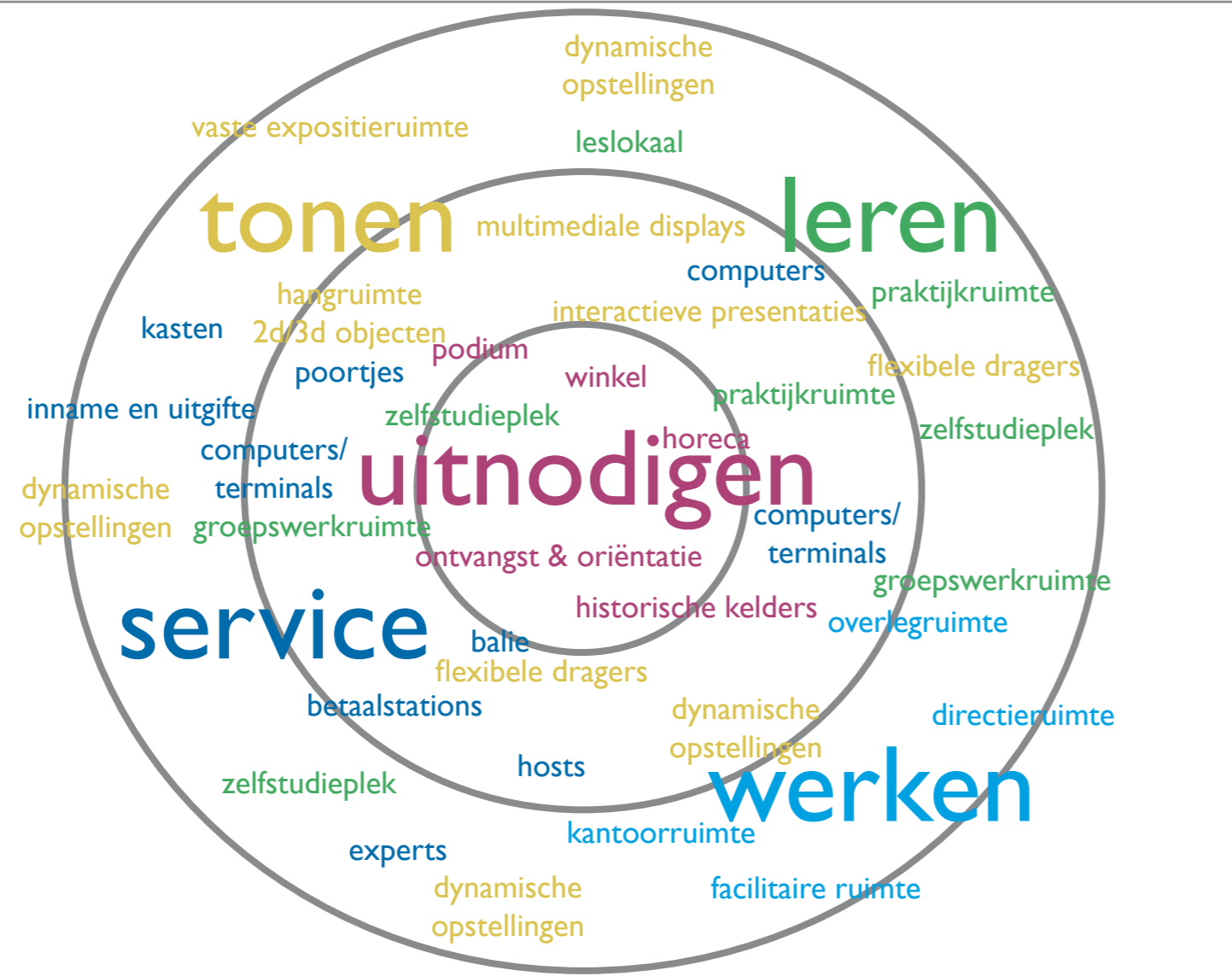
Dynamische opstellingen
Flexibele dragers

leren

Zelfstudieplekken
Groeps-werkruimtes
Praktijkruimte

service

Computers & terminals

Focus op

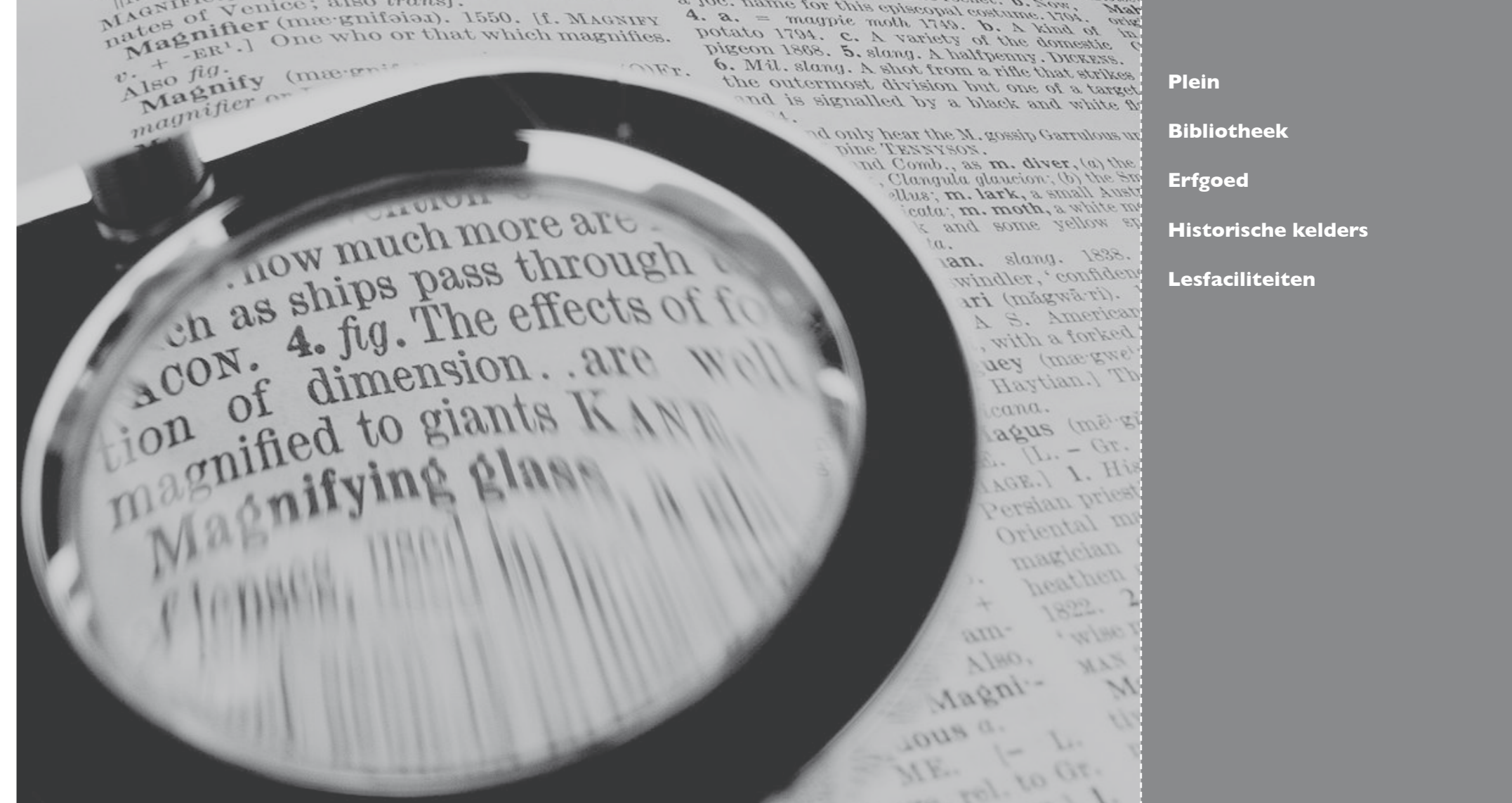
Plein

Bibliotheek

Erfgoed

Historische kelders

Lesfaciliteiten

focus op plein

- kloppend hart van het gebouw
- uitnodigend

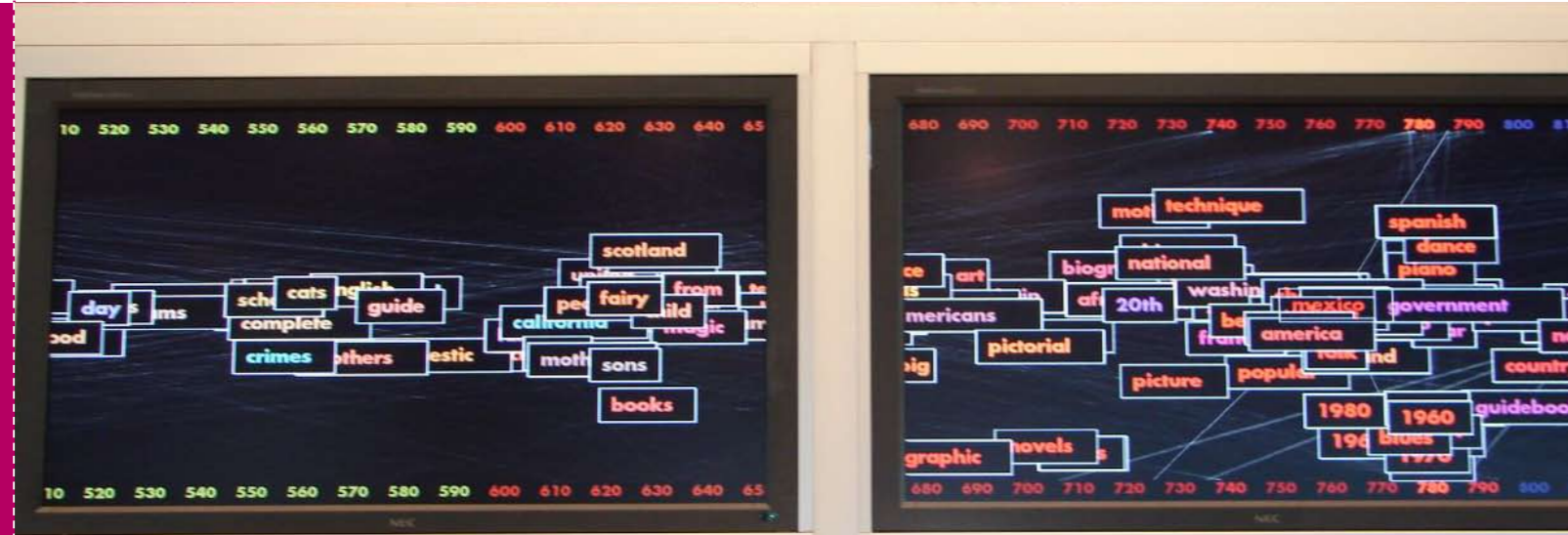
plein focus op

- alle transacties zijn zichtbaar vanaf het plein

focus op plein

- voorproefjes > (multimediale) installatie of teaser

plein focus op

- transparant – van buiten naar binnen, van binnen naar de rest van het gebouw

focus op plein

plein focus op

- 'forum': een verzameling transacties en sferen die 'vreedzaam coëxisteren'

focus op plein

- het plein is een beleving- je ziet, voelt, hoort wat er nu gebeurt achter de deuren, in de hoofden en harten van bezoekers

plein focus op

- tonen heeft uitlopers op het plein in de vorm van dynamische opstellingen

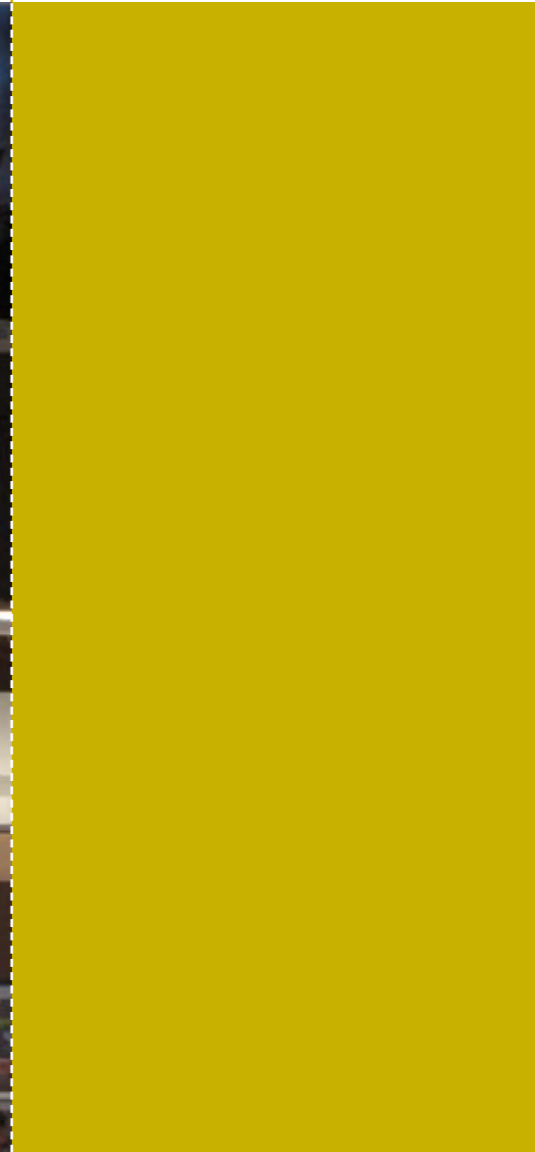

focus op bibliotheek

- inspiratiebron van het gebouw
- content van de bibliotheek (boeken, muziek, dvd's e.d.) overal zichtbaar
- mogelijk in verschillende delen ontsloten maar wel onderling verbonden

bibliotheek focus op

focus op bibliotheek

- dynamische opstelling: elke indeling denkbaar bij flexibele of multifunctionele dragers.

erfgoed focus op

Historisch Museum Arnhem, Gelderland Bibliotheek en het Gelders Archief: historische collectie.

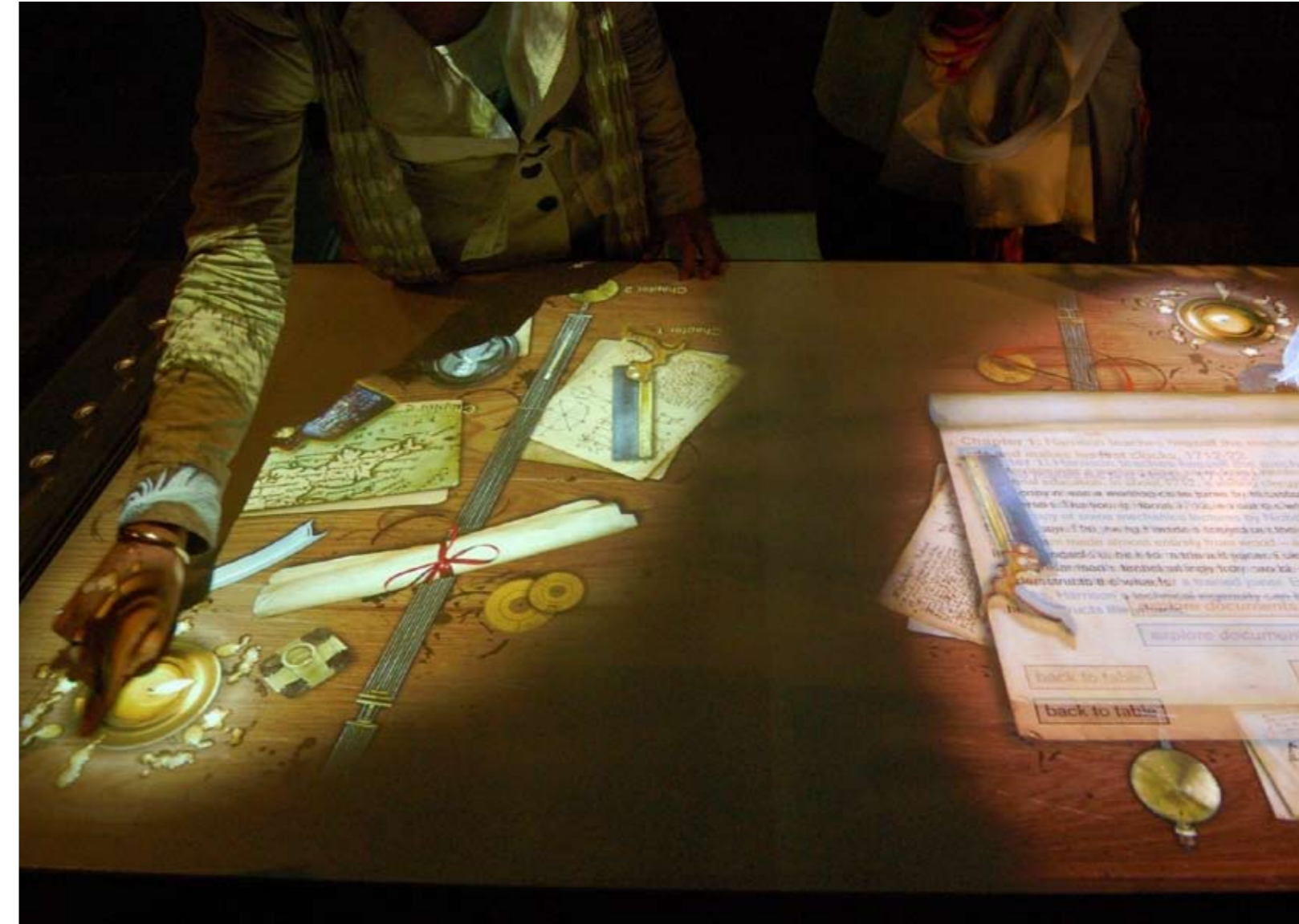
- collectie getoond op vaste plekken in vaste / flexibele opstellingen en door het hele gebouw heen
- 'ter lering en vermaak'
- archief: tonen en ontsluiten van sensationele en prikkelende goedbewaarde geheimen

focus op

erfgoed

- erfgoed / collectie midden in de samenleving
- aanleiding = rol in het maatschappelijke debat, inspelen op de actualiteit
- geeft achtergronden aan gebeurtenissen in de samenleving;
- oog voor alle lagen van de samenleving & nieuwe Nederlanders.

erfgoed

focus op

niet

- relict van vervlogen tijden
- geïsoleerd van de 'buitenwereld'

Instellingen werken samen

- middelen
- ruimtes
- expertise
- programmering (exposities, evenementen, lesprogramma's)
- personeel

focus op historische kelders

- historische kelders ontsluiten vanaf centrale plein
- link naar het Archief, de bibliotheek en andere 'bovengrondse' instellingen

historische kelders focus op

- spannende blik op het verborgen ondergrondse

- verschillende media gebruiken om verhalen te vertellen

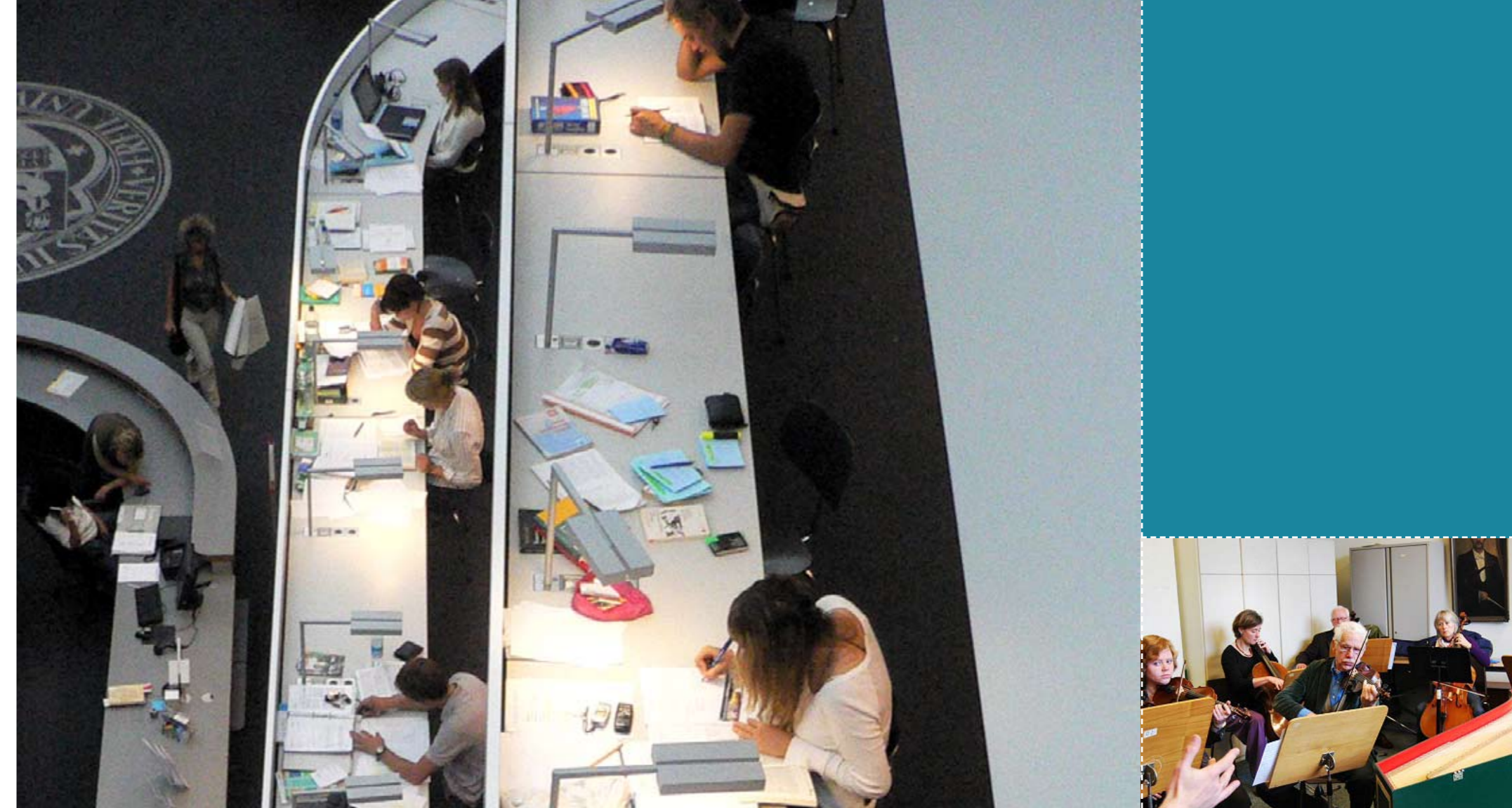

focus op lesfaciliteiten

- instellingen die cursussen aanbieden werken samen
- verschillende ruimtes voor verschillende behoeftes

lesfaciliteiten focus op

focus op lesfaciliteiten

- bezetting verspreid over de dag, verschillende doelgroepen (en instellingen) op verschillende dagdelen

colofon

Concept, tekst en vormgeving

Tinker imagineers
Nils van Keulen
Imke Asmussen
Nine Geertman
Marleen Bos

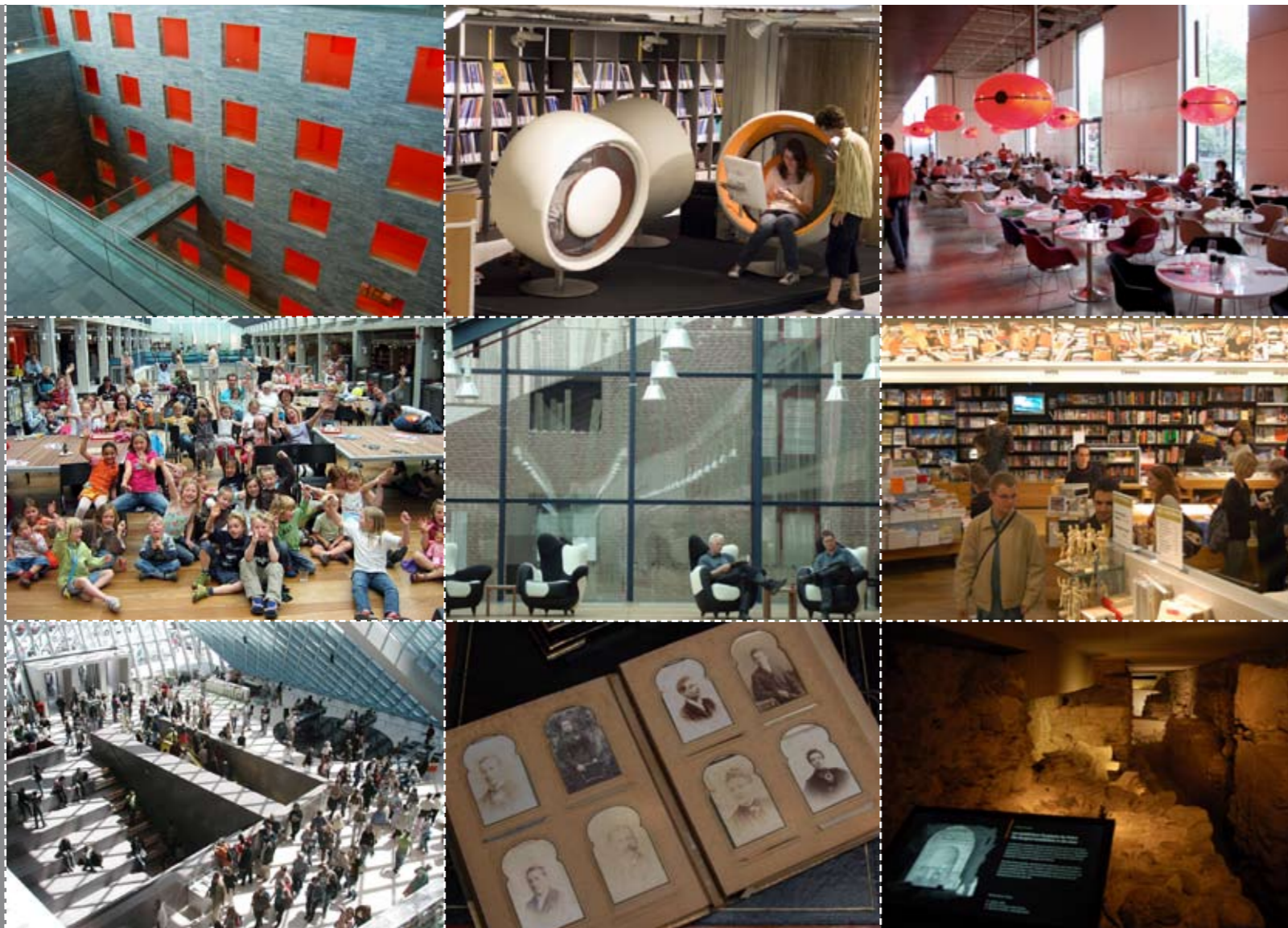
In samenwerking met

Historisch Museum Arnhem
De Bibliotheek
en Gelderland Bibliotheek
Het Gelders Archief
ROC Rijn-IJssel
Het Domein / Beleven
De Volksuniversiteit Arnhem
BBN Adviseurs

In opdracht van

Gemeente Arnhem /
dienst Maatschappelijke Ontwikkeling

15 mei 2009

The logo for 'tinker' features the word in a lowercase, sans-serif font. The letter 't' is a light grey color, while the letters 'i', 'n', 'k', 'e', and 'r' are a vibrant green. The 'i' has a small dot above it.

tinker

www.tinker.nl